

OLULISEMAT KULTUURIMINISTEERIUMI 2019. AASTA TÖÖPLAANIST

Strateegiadokumendi „Kultuuripoliitika põhialused aastani 2030“ koostamine

Strateegiadokument „Kultuuripoliitika põhialused aastani 2030“ seab kultuurivaldkonna ühised eesmärgid kümneks aastaks. Kuna seni kehtiv visioonidokument seab arengusuunad aastani 2020, on õige aeg hakata pidama arutelusid uute põhimõtete koostamiseks.

Erinevalt eelmisest lähtub uus dokument pigem läbivatest, kõikide valdkondade jaoks olulistest teemadest, unistustest ja sihtidest. Need on näiteks kultuuri kättesaadavus, kultuurisündmuste ligipääsetavus, osalejate kaasatus eri valdkondades loojate ja kogejatena, samuti rahvusvahelistumine ja kultuuri rahastamismudelid.

2019. aastal toimuvad arutelud ettepanekute kogumiseks.

Eesti keelepoliitika põhialuste väljatöötamises osalemine

Haridus- ja Teadusministeerium töötab 2019. aasta esimeses pooles Vabariigi Valitsuse ülesandel välja Eesti keelepoliitika põhialused, milles määratletakse üleriigiline eesmärk ja keelepoliitika prioriteetsed arengusuunad. Põhialused kinnitab Riigikogu.

2019. aasta on kuulutatud ka eesti keele aastaks, sest täitub 100 aastat eesti keelele riigikeele staatuse andmisest. Kultuur on eesti keelega tihedalt seotud, sest nii kirjandus, kultuuriajakirjandus kui ka teater toetuvad eesti keelele, hoiavad seda arengus ja elusana.

Kultuuriministeerium annab Eesti keelepoliitika põhialuste väljatöötamisele oma panuse: osaleme eesti keele ja mitmekeelsuse aruteludes, räägime kaasa ja panustame eesti keele säilitamise ja kestmajäämise ning loomulikult ka arengut puudutavates teemades.

Euroopa kultuuripealinna 2024 valimine

2024. aastal kannab Euroopa kultuuripealinna tiitlit kolm linna, nende seas üks Eesti linn – Narva või Tartu. Mõlemad linnad pääsesid lõppvoorus omavahel mõõtu võtma rahvusvahelise sõltumatu ekspertkomisjoni otsusel. Kultuuripealinn 2024 selgub 2019. aasta sügisel. Lisaks Eestile saab kultuuripealinna tiitli üks Austria linn ning üks Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni riigi, euroliidu kandidaatriigi või võimaliku kandidaatriigi linn.

Kultuuripealinnaks saamine tähendab linnale lisarahastust, mille toel saab head mõtted ellu viia. Eesti riik toetab kultuuripealinna programmi samaväärselt kohaliku omavalitsuse toetuse ja teiste finantsallikatega kuni 10 miljoni euro ulatuses. Euroopa Komisjon rahastab kultuuripealinna poolteise miljoni euroga.

Kultuuripealinna protsess aitab kasvatada linna atraktiivsust nii kohalike kogukondade silmis kui ka rahvusvaheliselt, tõmmates ligi arvukalt turiste.

KUNSTID

Etendusasutuse seaduse muutmise seaduse väljatöötamine

Etendusasutuse seadust muudetakse, sest kehtiv seadus ei ole enam heas kooskõlas teatrivaldkonnas aastate jooksul toimunud arengutega.

Muudetav seadus peab kõigile valdkonna asutustele looma selguse, kuidas, miks, millele ja millises mahus saab toetusi taotleda. Muutmise käigus korrastatakse Etendusasutuste rahastamissüsteemi, täpsustatakse muusikavaldkonna eripärasid, uuendatakse uusi toimimisprotsesse silmas pidades seadusesätteid ning viiakse need kooskõlla teiste seadustega. Lisaks sellele tuleb üle vaadata kogu esituskunstide valdkonna teoste säilitamine.

Ruumiloome meeskonna töös osalemine

Aastatel 2017-2018 töötas Riigikantsleli juures ruumiloome ekspertrühm, kes tegi valitsusele ettepanekud, kuidas saaks ruumilise elukeskkonna kvaliteeti riigi tasandil praegusest paremini panustada. Pakutud muudatustest on olulisim ettepanek Rahandusministeeriumil koostöös Kultuuriministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga moodustada tööriühm, kes leiaks võimalused, kuidas otsuste tegemisel võetaks meid ümbritsevat ruumi senisest rohkem arvesse.

Audiovisuaalvaldkonna direktiivi ülevõtmine Eesti õigusesse

Euroopa Liidus lõppes 6. novembril 2018 enam kui kaks ja pool aastat väldanud protsess audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi uuendamiseks. Direktiiv ajakohastab Euroopa audiovisuaalmeedia teenuste regulatsioone lähtudes turul toimunud muudatustest, säilitades samas direktiivikeskse nn asukohamaa põhimõtte. Selle kohaselt peab meediateenuste osutaja lähtuma üldreeglina vaid ühe riigi ehk oma asukohamaa õigusest, mitte kõigi EL liikmesriikide õigusest, kus ta meediateenust osutab.

Direktiiv muudab meediateenuste osutajatele ehk teleringhäälingutele ja tellitavate teenuste pakkujatele reklaami osutamise reeglid senisest paindlikumaks ning täpsustab kohaldatava õiguse kriteeriume. Lisaks loob direktiiv eraldi reeglistiku videote jagamise platvormidele (nt Youtube), tugevdab alaealiste kaitset neid kahjustava sisu eest, aitab senisest enam edendada Euroopa audiovisuaalseid töid ning loob õigusliku raamistiku meediateenuste regulaatorasutuste toimimiseks.

Eesti on kohustatud direktiivi oma siseriiklikusse õigusesse üle võtma 21 kuu jooksul direktiivi jõustumisest.

KULTUURIVÄÄRTUSED

Kultuuripärandi digiteerimine 2018–2023 tegevuskava 2019. aasta tegevuste elluviimine

Nii strateegiadokument „Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020“ kui ka „Eesti infoühiskonna arengukava 2020“ seavad eesmärgiks väärtusliku kultuuripärandi digiteerimise ja vajaduse tagada veebis loodud kultuuripärandi talletumine, kättesaadavus ja kogutud kultuuripärandi pikaajaline säilivus. Seni suurimaks valdkondadeülese koostöö saavutuseks võib lugeda ühist digiteerimistegevuste ja sellega seotud taristu arendamise kava lõpusirgele jõudmist.

Algab haldusaladeülene dokumentide, trükiste, kunsti, esemete, filmide ja fotode suuremahuline digiteerimine. Jätkatakse pärandi pikaajalise säilitamise ja kättesaadavaks tegemise taristu arendust.

Muuseumide organisatsiooniline ümberkorraldamine

Eesti Arhitektuurimuuseum, Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum, Viljandi Muuseum, Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuuseum ja Tartu Kunstimuuseum lõpetavad 2019. aastal oma tegevuse riigiasutusena ning alustavad tööd uues vormis sihtasutusena. Sellega on Kultuuriministeeriumi haldusalas muuseumivõrgustiku korrastamine lõpule viidud.

Muuseumide ühishoidlate rajamise ettevalmistamine

Valitsuskabinet kiitis 4. oktoobril 2018 heaks muuseumide ühishoidla kontseptsiooni ning Kultuuriministeerium valmistab ette muuseumide ühishoidla planeerimise ja rakendamise. 2019. aastal valmistame ette riigieelarve lisataotluse ühishoidlate rajamise finantseerimiseks. Üks ühishoidla peaks 2026. aastaks ehitatama Põhja- ja teine Lõuna-Eestisse. Põhja-Eesti ühishoidla oleks samal ajal nii konserveerimiskeskus kui ka hoidlakompleks, kuhu on koondunud hoiustamis-, konserveerimis-, koolitus- ja digiteerimisvõimekus.

Riigile kuuluvates muuseumikogudes on ühtekokku 4,3 miljonit museaali. Seega kuulub nendesse kogudesse väärtuslik osa Eesti kultuuripärandist. Muuseumid hoiavad ja uurivad pärandit ning teevad kogud kättesaadavaks.

Eesti hindamatute kultuuriväärtuste säilimine on ohus, kui me hoiustamistingimusi ei paranda. Üsna sageli hoitakse museaale isegi mitte hoidlates, vaid selleks hädapärastelt kohandatud ruumides või hoonetes. See takistab lisaks muudele probleemidele pärandi kasutamist ja tutvustamist.

Uue muuseumide infosüsteemi arendamisele kaasaaitamine

Uus muuseumide infosüsteem MuIS 2.0 peab vastama tänapäevastele vajadustele, toetama muuseumide tööd ning võimaldama parema ligipääsu muuseumides leiduvale kultuuripärandile. 2019. aastal viib Muinsuskaitseamet koostöös Registrate ja Infosüsteemide Keskusega läbi MuIS 2.0 kasutatavuse analüüsi ja arenduse esimese hanke.

Rahvaraamatukogu seaduse väljatöötamiskavatsuse koostamine

Rahvaraamatukogu kui kohaliku omavalitsuse asutuse korralduse alused on reguleeritud 1998. aastal jõustunud rahvaraamatukogu seadusega. Infoühiskond on aga vahepealsetel aastatel teinud läbi kiire

arengu ja elanike infovajadused muutunud. Sellepärast ei ole kehtiv seadus enam piisavalt paindlik, et tõsta raamatukoguteenuse kvaliteeti ning arendada rahvaraamatukogude võrku ja pakutavaid teenuseid.

Kehtiv seadus ei kirjelda näiteks kooli- ja rahvaraamatukogude ühinemisel osutatavaid teenuseid, e-väljaannete hankimise ning laenutuse korraldust jms. Ühtlasi vajavad täpsustamist riiklikku toetust saavate maakonnaraamatukogude raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesanded.

Kaasaval koostamisel püütakse leida lahendusi uute koostöömeetodite rakendamiseks, raamatukoguvõrgu arendamiseks ja teenuste ühisarenduseks, et muuta raamatukoguteenus tänapäevasemaks ning lugeja soovidele vastavaks.

Muinsuskaitseaduse eelnõu jõustamine ja Muinsuskaitseameti reorganiseerimine muuseumide- ja muinsuskaitsevaldkonna ühendasutuseks

Uus muinsuskaitseadus jõustub aprillis. Seejärel vajavad kehtestamist selle 13 rakendusakti. Muinsuskaitseamet saab juurde muuseumidega seotud ülesandeid.

Kultuuriväärtuste kaitse on riigi põhiseaduslik ülesanne. Kultuuripärand on Eesti ajaloo oluline osa ja identiteediallikas nii igale üksikisikule kui ka riigile tervikuna. Muinsuskaitse valdkonna peamine kitsaskoht on seniajani asjaolu, et kultuurimälestiste omanike, kes vastutavad avaliku huvi orbiidis oleva säilitatava kultuuriväärtuse eest, ja riigi kohustused mälestiste säilimise tagamisel ei ole tasakaalus. Samuti vajab korrastamist olemasolev kompensatsioonisüsteem. Selline olukord loob omanikes ebaõiglustunnet ja seab ohtu ka pärandi säilimise.

Pärand säilib kõige paremini siis, kui see on kasutuses. Korrastatud ja hoitud kultuuriväärtused loovad paremat ja atraktiivsemat elukeskkonda. See aitab omakorda kaasa üldisele elukvaliteedi tõusule, loob töökohti, elavdab majandust ja kasvatab riigi konkurentsivõimet.

Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra toetuste 2014–2021 kultuuripärandi osa Muinsuskaitsealad ajaloolistes linnakeskustes rakendamine

Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra toetusi on kavas kasutada väikelinnade muinsuskaitsealadel asuvate hoonete restaureerimiseks ja neile uute kasutuste leidmiseks. Valmistatakse ette hoonete omanikele suunatud avatud taotlusvoor restaureerimistegevuste toetamiseks ja Muinsuskaitseameti elluviidav projekt väikelinnade muinsuskaitsealade väärtustamiseks.

Faro konventsiooniga ühinemine

Konventsiooniga liitudes kinnitab Eesti, et kultuuripärandil on tänapäeva ühiskonnas oluline roll ja riik lähtub pärandipoliitika kujundamisel rahvusvahelistest põhimõtetest. 2016. aasta seisuga oli konventsiooniga liitunud 17 Euroopa Nõukogu riiki. Mitmed riigid on teatanud, et tegelevad liitumise ettevalmistamisega.

Laulu- ja tantsupeo teema-aastale ning juubeliteo korraldamisele kaasaaitamine

Osaleme korraldamisega seotud tegevuste juhtimisel ja viime võrgustike vahendusel teema-aasta sõnumit maakondadesse. 2019. aastal möödub 150 aastat esimesest laulupeost ja 85 aastat esimesest tantsupeost. Teema-aasta sisu loob ja tegevusi kavandab Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus.

KULTUURILINE MITMEKESISUS

„Lõimuv Eesti 2030“ strateegia eelnõu koostamine koostöös partnerorganisatsioonidega

Uus riiklik lõimumiskava, lõimumispoliitika alusdokument, sõnastab Eesti riigi lõimumispoliitika eesmärgid ja tegevused nende saavutamiseks. See on jätk kehtivale arengukavale „Lõimuv Eesti 2020“. „Lõimuva Eesti 2030“ kinnitab Vabariigi Valitsus. Alusdokumendis kajastatakse valdkondade ülesed eesmärgid, kuidas saavutada sidusam Eesti ühiskond.

Arengukava koostamiseks toimuvad uuringud, konsultatsioonid, aruteluseminarid ja kaasamiskoosolekud. Neist võtavad nii veebi vahendusel kui ka kaasamisüritustel osa arengukavaga seotud riigiasutused, teadlased, kodanikuühenduste esindajad ja kõik huvitatud Eesti elanikud. Viime läbi „Lõimuva Eesti 2020“ vahehindamised – vaatame, kuidas on lõimumiskava raames rakendatud tegevused aidanud kaasa ühiste eesmärkide saavutamisele. Hindame ka mõõdikuid, mille abil tulevikus lõimumist ühiskonnas mõõta.

Eesti keele majade rakendamisele kaasaaitamine

Eesti keele majad on loodud Integratsiooni Sihtasutuse üksusena Tallinnasse ja Narva. Eesti keele õpe ja seda toetavad teenused käivituvad selleks loodud ruumides tervikmahus 2019. aastal.

Eesti keele õppekohtade arv on kasvanud ja inimeste ootus eesti keele majadele, eriti Narvas, on samuti suurenenud. Eesti keele majades hakatakse korraldama tasuta eesti keele kursusi ning muid tegevusi, mis võimaldavad keelt vahetult kasutada.

Rahvuskaaslaste keskuse loomine

Keskus luuakse koostöös Integratsiooni Sihtasutuse ning teiste ministeeriumidega. Loodava tugipunkti üheks eesmärgiks on kodumaale tagasipöördujate nõustamine ning rahvuskaaslaste võrgustiku arendamine ja omavahelise infoliikuvuse parandamine.

Eesti Linnade ja Valdade Liidu ning ministeeriumidega koostöö käivitamine kohalike omavalitsuste kaasamiseks lõimumisvaldkonda

KOVIDel on üle-eestiline võrgustik ning nad on inimestele kõige lähemal. Kultuuriministeeriumi eesmärk on ühiselt läbi mõelda tegevused, millega KOVID saaksid lõimumisse panustada ning neid ka rakendada.

Koostöö rahvusvähemuste ja hõimurahvastega

Jätkame tihedat koostööd rahvusvähemuste ja hõimurahvaste esindajatega ning nende tegevuse toetamist oma kultuuri viljelemisel.

SPORT

Strateegiadokumendi „Eesti spordipoliitika põhialused aastani 2030“ elluviimine

Vaatame üle, kuidas strateegiadokumendiga rakendatud tegevused on kaasa aidanud spordivaldkonnas seatud eesmärkide saavutamisele. Koostame aruande aasta jooksul tehtud tegevustest ning kultuuriminister peab spordi aastakõne Riigikogus.

Liikumisaktiivsuse edendamiseks valdkondadeüleles koostöös osalemine ja selle korraldamine

Liikumisharrastuse edendamiseks teeme koostööd teiste ministeeriumidega (ennekõike Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Sotsiaalministeeriumiga) ja spordiorganisatsioonidega ning osaleme rahvastiku tervise arengukava juhtrühma töös.

Regionaalsete tervisespordikeskuste arendamine

Kultuuriministeerium viib uue algatusena läbi taotlusvooru tervisespordikeskuste toetamiseks. Igas maakonnas valitakse välja kuni kaks tervisespordikeskust, mida järgmise nelja aasta jooksul toetatakse.

Koondiste toetusmeetme rakendamise analüüs

2019. aasta eelarves on spordikoondistele ette nähtud miljon eurot. Eraldatakse toetused ja analüüsitakse saavutusspordi rahastamist. Vajadusel tehakse valitsusele ettepanekuid saavutusspordi rahastamise parandamiseks.

Paraspordi organisatsioonide toetuspõhimõtete analüüsimine

Esimest aastat on puudega inimeste katusorganisatsioonide toetamine Kultuuriministeeriumi valitsemisalas. Kahele katusorganisatsioonile eraldatakse toetust ja analüüsitakse nende tegevusi. Vajadusel töötatakse välja ettepanekud olukorra parendamiseks.

Spordiklubidele ja spordikoolidele loodud maksusoodustuste analüüs ning vajadusel muudatusettepanekute esitamine olukorra parandamiseks

Analüüsitakse, millised maksusoodustused kehtivad spordiklubidele ja spordikoolidele praegu ning vajadusel tehakse ettepanekud erisuste vähendamise kohta.

Riikliku kontaktpunkti nimetamine ja käivitamisele kaasaaitamine tulenevalt Euroopa Nõukogu spordivõistlustega manipuleerimise konventsioonist

Tulenevalt Euroopa Nõukogu konventsioonist tuleb Eestil nimetada spordivõistlustega manipuleerimise vastase võitluse kontaktpunkt. Sellest kujuneb infojagamise keskus, mis nõustab nii sportlasi, treenereid kui ka spordiorganisatsioone.